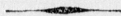

DE HERSTELDE KRANKE.

WOORDEN VAN BESTUUR EN VERMANING.

DOOR

NICOLAAS BEETS,

THEÛL. DR.

Herder en Leeraar te Heemstede.

(UITGEGEVEN TEN VOORDEELE VAN BEHOEFTEIGE KRANKEN ALDAAR.)

HAARLEM,
ERVEN F. BOHN.

1847.

AAN DEN LEZER.

Gelijk ik in het verleden najaar, toen de onder ons heerschende koortsen algemeen waren en nog dagelijks toenamen, het van mijne roeping rekende om voor mijne gemeente met eenig Christelijk bestuur en Evangelische vermaning voor de ziekekamer op te treden, zoo gevoelde ik my later, toen deze ziekten merkelyk verminderden en meer en meer herstellenden en herstelden de ledige plaatsen in de kerk weder kwamen bezetten, ook opgewekt, dezen naar den worde Gods te herinneren, wat hun by het genot van den zegen der teruggekeerde gezondheid betaamde.

Met dat oogmerk sloeg ik eene bladzijde op van het Oude Testament, wel geschikt om menig een, onder het Nieuwe levende, ten diepste te beschamen; de bladzijde namelijk, welke de Schrift behelst (het gedenkschrift, den gedenkpsalm) van HIZKIA, den koning van Juda, toen hy ziek geweest was en van zijne ziekte genezen. Het kwam ditmaal niet met mijn onmiddellyk doel overeen deze Schrift in al hare byzonderheden uit te leggen, maar ik maakte mijne hoorders opmerkzaam

op de stemming des harten, waaruit zy by den herstelden kranke was voortgevloeid, zoo als zich die in onderscheidene, alle even zeer leerzame, trekken openbaart. — Ik hoop ook in dezen niet zonder vrucht gesproken te hebben, en gevoel eene soort van verplichting, aan de lezers mijner woorden van bestuur en vermaning by en op het ziekbed, ook de mededeeling van dit mijn werk niet te onthouden.

Ik bied hun dan ook dit geschrift aan, en doe het met dankbaarheid voor het goed onthaal door het vorige gevonden, hetwelk niet alleen door zijn vertier my in staat gesteld heeft, naar het aangekondigd doel, de behoeftige kranken dezer plaats eenige verkwikking te verschaffen, maar ook daarenboven veler hart bewogen heeft my eene gave voor hen toe te zenden. Aan het hoofd dezer barmhartigen, dringt mijn gemoed my onzen milden Koning te noemen. God zegene hem en allen, die als hy deden, voor dit liefdebewijs. Ook de opbrengst van deze bladeren zal nog tot hetzelfde doel strekken; want zoo de ziekte heeft opgehouden, er zijn nog veel zieken onder ons; zieken, zwakken, ouden van dagen, van welke men de hand niet mag aftrekken, zoo men eenigzins in staat is hun die toe te reiken. Wederom buitengewone gaven te willen uitlokken zou echter thands eene onbescheidenheid mogen heeten.

February 1847.

DE HERSTELDE KRANKE.

Dit is de Schrift van HIZKIA, Koning van Juda, toen hy ziek geweest en van zijne ziekte genezen was: Ik zeide: Ik zal den Heere niet meer zien, den Heere in het land der levenden; ik zal de menschen niet meer aanschouwen met de inwoners der wereld. Mijn levenstijd is van my weggetogen, en van my weggevoerd gelijk eens herders hut; ik heb mijn leven afgesneden, gelijk een wever (zijne webbe); Hy zal my afsnijden (als) van den drom; van den dag tot den nacht zult gy my ten einde gebracht hebben.

Ik stelde my voor tot den morgenstond toe: gelijk een leeuw, alzoo zal hy al mijne beenderen breken; van den dag tot den nacht zult gy my ten einde gebracht hebben.

Gelijk een kraan of zwaluw, alzoo piepede ik; ik kirde als een duive; mijne oogen verhieven zich omhoog: o Heere! ik worde onderdrukt, wees gy mijn Borg.

Wat zal ik spreken? gelijk Hy het my heeft toegezegd, alzoo heeft Hy het gedaan; ik zal nu al zoëtkens voorttreden al mijne jaren, van wege de bitterheid mijner ziele.

Heere! by deze dingen leeft men, en in deze allen is het leven van mijnen geest; want gy hebt my gezond gemaakt en my genezen.

Zie, in vrede is my de bitterheid bitter geweest; maar gy hebt mijne ziele liefelijk omhelsd, dat zy in de groeve der verteering niet kwame; want gy hebt al mijne zonden achter uwen rug geworpen.

Want het graf zal u niet loven, de dood zal u niet prijzen; die in den kuil nederdalen, zullen op uwe waarheid niet hopen.

De levende, de levende, die zal u loven, gelijk ik heden (doe); de vader zal den kinderen uwe waarheid bekend maken.

De Heer was gereed my te verlossen; daarom zullen wy op mijn snarenspeel spelen, alle de dagen mijns levens, in het huis des Heeren.

Jezaia XXXVIII. 9—20.

De uit het ziekbed opgerichte, die zijne aandacht aan de volgende bladzijden wijden wil, waarin ik hem zoo gaarne eenig bestuur en eenige vermaningen, voor zijn toestand gepast, zoude wenschen mede te deelen, zal zich, naar aanleiding van het boven dit opstel uitgeschreven gedenkschrift van koning ΗΙΖΚΙΑ, als hy ziek geweest en van zijne ziekte genezen was, bepaald vinden by de negen volgende punten:

1. Herstelden moeten willen gedenken aan het gevaar waarin zy verkeerd hebben.

2. Zy moeten zich de ernstige gedachten willen herinneren, die hen op het ziekbed door de ziel zijn gegaan;

3. Zy moeten zich de hartstochten van angst of droefenis, die hen daarby bezielde, niet ontveinzen;

4. Zy moeten ook nu terug willen komen op de toevlucht en den troost, die zy in hunne krankte by God zochten;

5. Gode alleen de eer van hunne herstelling geven;

6. den ootmoed aankweken, die de beproeving hen geleerd heeft;

7. de bewustheid in zich versterken, dat het hun goed was verdrukt te worden;

8. erkennen, dat zy uit loutere genade gespaard zijn;

9. het zich de grootste vreugd rekenen, God luide voor hunne herstelling te loven en anderen daartoe op te wekken.

1.) De herstelde kranke moet gedenken aan het gevaar, waarin hy verkeerd heeft.

HIZKIA stelt het zich levendig voor den geest. Hy stelt een gedenkschrift op om het niet te vergeten, om er den indruk van te bewaren, zijn leven lang. Hy weet hoe zulke indrukken gaandeweg verflauwen; hoe geneigd het levenslustig, het stervensschuw hart is die te verliezen; terwijl nogthands het levendig houden der schuldige dankbaarheid, en al de zegen en de vrucht van het verledene aan het gedenken hangt en van het gedenken uitgaat. Als wy den koning van Juda in dezen tot een voorbeeld stellen, willen wy evenwel daardoor niet aanprijzen de stemming van zoo velen, die zich ik weet niet welk een eer daaruit maken, dat zy in groote gevaren en doodsnooden hebben verkeerd; die, als zy maar zoo gelukkig zijn een geduldigen toehoorder te vinden, er gaarne over uitweiden, hoe «slecht zy gelegen hebben,» hoe «de artsen hen hadden opgegeven,» hoe «niemand dacht, dat zy er dóór zouden komen;» die ten duideljkste de zucht ver-raden, al wat ooit krank geweest is in pijnen en samenloop van pijnen, in veegheden en teekenen van veegheden te willen overtreffen. In dat alles ontdekt

zich niets dan diezelfde ongelukkige hoogmoed des harten, waardoor de altijd van zich zelf vervulde mensch zoo zeer gaarne, op wat wijze dan ook, anderer ooren met zijn in eigen oogen zoo belangrijk ik vervult, zich zoo gaarne gewichtig maakt en anderen in wat het ook zij overtreft. Neen, slechts die stemming is aanbevelenswaardig, waarin men gedurig by het doorgestane lijden en ontkomen levensgevaar stilstaat, niet om de belangrijkheid, die het ons in anderer oogen zou kunnen byzetten, maar om de beteekenis, die het voor ons heeft, om den zegen, dien het in ons werkt, om de erkentelijkheid, die het van ons eischt; die stemming, waarin men zijne ziele toeroept: Mijne ziele, vergeet geene uwer benaauwdheden, opdat gy geene der weldaden vergeet van Hem, die alle uwe ongerechtigheden vergeeft, die alle uwe krankheden geneest; opdat gy niets verliest van de kostelijke lessen, welke de Heer u in dezen weg van krankheid en doodsnoed geleerd heeft, of althands heeft willen leeren! En, tot deze stemming behoort nog iets meer dan het met wijsheid onderdrukken dier andere en afgekeurde; behoort een heilige ernst, zonder welken geen ondervinding heilzaam werken, zonder welke alle beproevingen Gods voor ons louter schade en verlies zijn; ja het leven, het zoo gewichtig, zoo ernstig, zoo hoogst verandwoordelijk leven, al zijn beteekenis verliest, en zich in een voor ons onsamenhangende opvolging van vruchteloze gebeurtenissen en ervaringen oplost, en wel in den droevigsten zin een droom mag genoemd worden. Een droom! helaas de droom van den dronken man; de droom als van een die in het hart van

de zee slaapt, en gelijk een die in het opperste van den mast slaapt; men heeft my geslagen, zegt hy, ik ben niet ziek geweest; men heeft my gebeukt, ik heb het niet gevoeld (Spr. XXIII. 34, 35); en toch zal al wat in dien droom heeft plaats gehad tegen den zoodanige getuigen in het gerichte. Ach, hoe veel droeviger is het gezicht van een vergetelen herstelde, dan het gezicht van een bewusteloozen kranke.

Niet alle ziekten, zegt men, zijnevengedenkwaardig, en wy zullen het toestemmen, indien men ons toestemt dat geen enkele ziekte waardig is dat men haar vergete. Was het eene kranke waarin het nooit tot levensgevaar kwam; waarin niet veel pijn en smart werd geleden; waarin alle artsnyen en hulpmiddelen van stonden aan werden gezegend, en allerlei verkwikkingen genoten; welke geldige redenen om haren gezegenden loop te overdenken, om stil te staan by hetgeen men op deze wijze van Gods sparende goedheid ondervonden heeft! welk een stof voor een gedenkschrift, voor een dankpsalm als van HIZKIA! Of moeten de wateren juist tot aan de lippen gekomen zijn, om het ons der moeite waardig te maken aan den nood, waarin wy verkeerd hebben, te gedenken. Het schijnt wel zoo, by de lichtzinnigheid en ondankbaarheid van zoo velen, ach! van ons aller ongevoelig hart. Van daar dat zoo menigeen, eerst in veel later leeftijd, als hy door Gods genade tot een ernstiger en dankbarer levensbeschouwing ontwaakt was, zich verwonderd heeft hoe weinig acht hy geslagen had op de ondervindingen van een vroeger levensperk; en eerst by het

licht der grootste weldaad Gods tot behoudenis zijner ziel voor de eeuwigheid, de weldaden heeft leeren inzien, die hy vroeger gedachteloos, vruchteloos had genoten. Gelukkig hy, wien God in zijne lankmoedigheid den tijd laat, om de vroegere levensondervindingen nog in later tijd in al hare belangrijkheid na te gaan en als op de hand te wegen, tot zegen voor zijn hart; gelukkiger degene, die daarby reeds bepaald wordt, wanneer zy metterdaad over hem komen en naarmate van dien; die, een geheel leven dóór, winst doet met een kapitaal, dat anderen renteloos laten liggen, tot misschien in hun veegen ouderdom.

2.) De ziekte van koning *nizkia* was van een zeer ernstigen aart geweest, ja doodsgevaarlijk; metterdaad was de dood hem aangezegd. Hy had haar met zijn volle bewustheid ook zoo ingezien; en na zijne genezing verplaatst hy zich geheel in de ernstige doodsgedachten, die hy op zijn krankbed gekoesterd had. «Ik zeide» — wy geven den lezer zijne woorden zoo als wy meenen dat wy ze hebben te verstaan en voor hem wat verstaanbarer zijn zullen, daar het niet in het plan van dit geschrift ligt, ons in opzettelijke uitlegging te begeven — «Ik zeide: Nu daar mijne dagen «rustig zouden worden, zal ik tot de poorten des grafs «heengaan, ik word beroofd van het overige mijner «jaren. Ik zeide: Ik zal den Heer niet meer zien, den «Heer in het land der levenden; ik zal de menschen «niet meer aanschouwen, maar zijn met de inwoners «der stille doodsvblijven. Mijn woonstede wordt «opgebroken en weggevoerd gelijk eens herders hut; ik «snijd, als een wever, mijn leven af; Hy (God) snijdt

« my af van den drom; één enkele dag, één nacht —
 « en gy hebt my ten einde gebracht. Ik verbeidde tot
 « den morgenstond toe; gelijk een leeuw alzoo ver-
 « brak hy al mijne beenderen; één enkele dag! één
 « nacht! en gy hebt my ten eind gebracht (*)!»

Menig kranke heeft gedurende zijne krankheid even ernstig als HIZKIA over haren afloop gedacht, en zich voorgesteld, dat er tusschen hem en de eeuwigheid maar eene schrede was. Menig kranke heeft op zijn leger recht goed de vergankelijkheid, de nietigheid des aardchen levens gevoeld, en de macht van dien God erkend, die den mensch doet wederkeeren tot verbrijzeling, alleen maar door te zeggen: keer weder, gy menschenkind (Ps. XC). Maar naarmate hy van zijne ziekte bekwam, is ook menig kranke van deze zijne ernstige gedachten bekomen, en niet zelden was hy er zoo zeer op gesteld die uit zijn hart te verbannen, dat hy zich gaarne het gevaar ontveinsde, waarin zijn leven gezweefd had, en liever wilde gelooven, dat hy 't zich toch veel erger had voorgesteld dan het metterdaad geweest was. Dit wordt vooral waargenomen, waar de ziekte-aanval van dien aart was, dat zy op een blijvende kwaal schijnt te wijzen, waarvan men nieuwe aanvallen en toch eindelijk den dood te wachten heeft. In zulke gevallen nemen niet zelden de voor een korter of langer tijd herstellenden alles terug wat zy gezegd hebben, in plaats van het zich onderscheidelijk te herinneren gelijk HIZKIA, en verraden daardoor een vrees

(*) Grootendeels in overeenstemming met UMBREIT.

en bangheid voor den dood, die er juist niet minder op wordt als men ze zich ontveinst. Ach, mijn lezer! het is zulk een zegen, indien het ons in ons eigen lichaam zoo eens recht gevoelig gepredikt wordt, dat wy stof en asch en in de hand des ontzachelijken Gods zijn, indien wy namelijk die prediking niet vergeten, maar vasthouden, óók als wy niet in zoo zichtbaar een gevaar verkeeren, die wy toch alle uren in duizende perijkelen blijven. Indien wy tot ons zelve zeggen: Mijn woonstede is nog wel niet opgebroken en weggevoerd als eens herders hutte; maar eens herders hutte is en blijft zy toch, af te breken en weg te voeren in een oogenblik; het doet ons zoo aandoenlijk gevoelen, hoe gezegend het is of zijn zoude, indien wy een gebouw by God hebben of hadden, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Indien wy ons leven hebben leeren beschouwen als eene webbe, die in een oogenblik kan worden afgesneden van den drom, al is het dat de hand, die het scheen te zullen doen, voor dit oogenblik zich nog heeft teruggetrokken; het kan ons zoo ernstig doen vragen: heb ik mijne taak afgeweven? mijne taak behartigd? mijne taak bedacht? Gods wil als mijne taak beschouwd? Ben ik iets geweest tot Gods eer? tot heil mijner naasten? tot mijne eigene zaligheid? Hebben wy dan oogenblikken in ons leven gehad, die ons aan deze dingen deden denken, hetzij wy wilden of niet, laat ons ze willen herdenken, nu daar het zoo gemakkelijk schijnt ze te vergeten; laten wy ons verplaatsen in den kring der gedachten, die zy noodzakelijk medebrachten; wie wy ook zijn mogen, het kan

niet anders dan ons nuttig zijn; en zoo wy er van worden teruggehouden door een inwendigen afkeer en vreesachtigen tegenzin van alle gedachten aan dood en eeuwigheid, laat ons, liever dan van deze gedachten, van eenen toestand des harten terugschrikken, waarin men ze zoo zeer vreest; het bewijst, dat wy den Verzoener niet kennen, die den dood zijn prikkel heeft ontnomen; het bewijst, dat wy nog zijn in onze zonde, die de prikkel des doods is. Laat ons dan den weg bid-dend inslaan, waarin men van zijn zonde verlost wordt en den Verzoener vindt, die over dood en graf doet heenzien met blijdschap, en derhalve dood en graf doet te gemoet zien zonder vrees. Want wat? indien wy, de gedachte aan dezen schuwende, nogthands door dezen overvallen wierden! Niemand van ons is voor eeuwig van zijne lichaamsziekte hersteld, niemand zoo gezond, of ziet, één enkele dag, één nacht, en God heeft hem ten einde gebracht! Met het verledene uit te wisschen verschuift men deze toekomst niet!

3.) Als HIZKIA zich zijn veegen toestand en de ernstige gedachten, die hem daarby bezielde, herinnert, ontveinst hy zich geenszins den angst en de droefheid, die hem daarby door de ziele gingen. «Hy had gantsch zeer geweend,» lezen wy in het begin van dit hoofdstuk (vs. 3), en hy wil het wel weten. «Als een kraan, als een zwaluw piepde ik, als een duif jammerde ik, mijne oogen hieven zich schreiend omhoog! O Heere, my is bange!» Niets van de heerlijkheid eens konings, niets van de sterkte des helds, niets van de gedaante des mans, was in die oogenblikken aan hem zichtbaar geweest; maar

als een schuwe, een benarde, een in een hoek gejaagde vogel had hy ten hemel geschreid in zijne angsten en die openlijk beleden. En nu, daar deze angsten zijn doorgeworsteld, deze droefenissen in blijdschap veranderd, schaamt hy ze zich niet, noch herneemt de mannelijke, de heldhaftige, de koninklijke houding, als of hy die nimmer had laten glippen, maar gedenkt aan zijne zwakheden en zijne vernedering in eigen oogen, zijne vernedering onder de krachtige hand Gods. Dat kan hy, omdat hy er waarlijk de krachtige hand Gods in erkend heeft, en omdat het hem niets kost de minste te wezen, waar God zijne meerderheid openbaart, be- toont, gevoelen doet met den hoogsten nadruk. Dat kan hy, omdat hy in oprechtheid en eenvoudigheid voor Gods aangezicht leeft en met zich zelve verkeert, en zich niet anders wenscht voor te doen dan hy waarlijk is.

Maar dat zou hem te veel gekost hebben, dat zou hem aan bloed en leven gegaan zijn, indien hy een van de zoodanigen geweest was, die in de hovaardy hunner harten hun geheel leven lang daarnaar trachten voor zich zelve en anderen een zekeren rol te spelen, altijd een ander dan zich zelf, altijd iets meerder dan een mensch willende zijn. O, indien een zulke op het ziekbed, by den schrik des doods, in den neep der doodsbenauwdheid, een oogenblik zijn rol vergat en het masker vallen liet, — het is reeds te veel! Van dien oogenblik af, moet de hoogte weêr bestegen worden, waarvan God hem had nedergestooten. Die schrik — het waren enkel zenuwen! die angst, zy was slechts lichaamlijk! die tranen, zy waren een dwaasheid, die men zich niet

meer begrijpen kan! Neen zeker, omdat men zich zelve niet begrijpen wil, noch inzien, hoe klein een zondig mensch wordt, by alle zijne grootheid, als God een bode van verschrikking zendt, met een boodschap van dood. — Ach, mijn lezer! schuwen wy eenen hoogmoed, waardoor wy bevonden worden tegen God en ons zelve te strijden; stellen wy op hoogen prijs, gedenken wy tot onze gedurige verootmoediging, die oogenblikken en stemmingen waarin ons geen plaats voor eenigen hoogmoed overbleef, waarin alle kracht tot dat, waar het tegenover God geoeffend wordt, zoo booze ding: « zich groothouden » ons ontzong, en onze geheele uitwendige toestand een belijdenis was onzer geringheid, onzer nietigheid, en van deze aanbiddelijke waarheid: dat niemand groot is dan God.

4.) Die toestand doet tot God roepen. Zoolang de mensch, die zoo gaarne zijn eigen God zijn wil, nog eenige kracht of heerlijkheid in zich zelve ziet of onderstelt, zoolang blijft deze zijne plechtanker en zijn wapen, waardoor hy God als van zich weert; eerst als deze hem, als hy aan zich zelve ontvalt, kan hy God in de armen vallen. Tot God roept niet alleen חִזְקִיָּא, als hy in sterfensnood, in angst en droefheid zijn aangezicht naar den wand keert, en zijne oogen schreiend opheft: O Heere, my is bange! treed tusschenbeide! niet alleen חִזְקִיָּא, die hem kent, en voor zijn aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld heeft en het goede in zijne oogen gedaan heeft, — maar heimelijk of openlijk wel een iegelijk, die in dit uiterste gebracht wordt, ook de lichtzinnige, ook de goddelooze. Zijn toestand

zegt hem, dat hy niets kan voor zich zelven en dat niemand iets kan voor hem; zijn geweten zegt hem, daar is een God in den hemel; ach! dat zijn hart hem nu zeide, dat er een God was die hem verhoorde als hy riep. In elk geval heeft hy noodig te denken, dat er een God is, die helpen kan, en aan wien hy zich op genade of ongenade zou willen overgeven.

Ach, mijne lezer! hoe menige bekeering van de duisternis tot het licht, van de macht des satans tot God, heeft dáár plaats gehad, waar onder de smarten van het ziekbed de wereld met hare begeerlijkheden aan het schreiend oog, ja, het hart met zijne trotschheden aan den geprangden boezem ontzong; als dat dreigend denkbeeld niet ophield voor den geest te zweven: een enkele dag, één nacht, gy zult my ten einde gebracht hebben! Hoe menig nieuw leven is uit deze doodsbenaauwdheden geboren, die dan ook wel zegenend en tot zegen menigmaal herdacht zijn een leeftijd door, en in eeuwigheid zullen herdacht worden! Maar ook, hoe menige verzuchting, hoe menige klacht, hoe menig schreiende smeekstem, hoe menig luide belofte, heeft menig ziekbed gehoord — om daarna wel spoedig te worden vergeten. Hoe menigmaal scheen het: die overspeler, die ontuchtige, die dief, die gierigaart, deze dronkaart, deze lasteraar, deze roover, indien hy maar opstond van deze krankte, zou voor God en zijne dienst leven en aller zonde van harte vijand zijn; deze hoogmoedige man was een kind geworden, die wereldsgezinde vrouw had met de wereld gebroken, het één noodige, de godzaligheid lief gekregen, — maar met de herstelling, herstelde zich de zondige kracht in

het onbekeerde hart, dat slechts voor een tijd, dat slechts geveinsdelijk zich onderworpen had. Men had zichzelf terug gevonden, men had God zoo noodig niet meer. Helaas, naar het gedrag van sommigen te oordeelen, is het alsof men God slechts noodig heeft in stervensangst en na den dood.

Mijne lezers! Indien wy ons ziekbedden herinneren, waarin wy woorden gesproken, gebeden geslaakt, smeekingen opgezonden, geloften beloofd hebben, die wy ons gehaast hebben te vergeten, of althands allengskens hebben laten henenvaren uit ons hart — bedenken wy wel wat het zegt dat wy gedaan hebben: wy hebben God bespot! God, die zich niet straffeloos bespotten laat. Deze gedachte moest in staat zijn, ons te doen weklagen als een kraan, als een zwaluw, ons te doen jammeren als een tortel; dit zelfverwijt moest alle onze beenderen verbrijzelen! — Hier is reden om smachtende oogen ten hemel te slaan en uit te roepen: Heere! my is bange. Wees gy mijn borge! — Wy zullen het niet vergeefs uitroepen, zoo wy het doen in oprechtheid. Er is vergeving ook voor deze zonde! Er is een Borge ook voor deze schuld. Maar indien wy ons verharden, en tot een later ziekbed uitstellen wat een vroeger ons niet heeft aangebracht, wat dan, indien de Heer ons geen ander ziekbed gunt en ons afsnijdt van den drom, eer wy er aan denken? — Wat anders dan weeninge en knarsinge der tanden, daar waar geen Borg meer is, en geen God meer hoort.

5.) Die op het ziekbed zijne nietigheid tegenover God recht diep en pijnlijk gevoeld heeft, die in oprechte afhankelijkheid en ootmoed tot God geroepen heeft in zij-

ne angst en nooden, die zal ook God en hem alleen de eere geven van zijne herstelling. «Wat zal ik spreken? zegt *ИЗКІА*, gelijk hy het my heeft toegezegd, zoo heeft Hy het gedaan.» Hy acht zich genezen uit kracht der belofte Gods, die gezegd had: Ik zal vijftien jaren tot uwe dagen toedoen (vs. 5) en de klomp vijgen die *JEZAIА* de profeet tot een pleister op zijn doodelijk gezwel had laten bereiden (vs. 21), is daarby niets dan een middel in de hand niet van *JEZAIА*, maar van God. Zoo zij het dan ook niet de kundige arts, de goede behandeling, de zorgelijke oppassing, ons verstandig gedrag, waaraan wy onze herstelling toeschrijven, indien wy wederom van het ziekbed werden opgericht; hoe velen vallen er ondanks dat alles, by dezelfde voorrechten, aan onze rechter- en aan onze linkerzijde! maar zoo wy spreken, het zij om de goedertierenheid en getrouwheid Gods eene eere te geven, die hy met niemand deelt, en die wy hem onverdeeld schuldig zijn; zoo wy spreken, het zij om hem te danken, dat hy ons dezen kundigen arts, deze goede behandeling, deze zorgelijke oppassing, alle voorrechten, waarin zijne liefde zich als verveelvuldigt om ons van rondom te bezetten, heeft doen te beurt vallen, en ze met zinnen alles afdoenden zegen, zonder welken zijne gaven ons niet met alles baten kunnen, bevrucht en bekroond heeft. En zoo wy het getuigenis in onze ziele hebben, dat wy door stilheid, door onderwerping, door gehoorzaamheid aan goeden raad, ons verstandiger dan misschien vele anderen op het ziekbed gedragen hebben, ook daarvan zij het: Niet ons, o Heere! niet ons

maar uwen naam geef eere! Zouden wy hem dwaas en ondankbaar noemen, die door een edelmoedigen helper uit de golven gered, zijnen menschelijken redder voorbyzag, en zijne behoudenis toeschreef aan het koord dat hy hem had toegeworpen, of aan zijne eigene wijsheid om dat aan te grijpen en wel stevig vast te houden — even dwaas en ondankbaar is hy, indien hy niet nog hooger opziet, en God dankt, die hem den menschelijken redder toezond, en diens hart neigde om, voor hem, gevaar noch dood te ontzien. Bedroevend is het te aanschouwen, hoe weinig meestal de arts geëerd en gedankt wordt, met de mate van eer en dank die hem toekomt, wanneer de zieke hersteld is en wederom uitgaat; diezelfde arts, die in de smarten van het ziekbed door hem werd aangenomen als een engel Gods, maar nog bedroevender is het, als men zien moet, hoe ras, wanneer maar het hoogste gevaar voorby is, de reddende hand vergeten wordt van dien God, tot wien men zoo dringend gebeden heeft, toen het dreigde; — hoe hy, eerst nog vurig gedankt misschien, weldra in zijne eere bekort wordt, en in zijne plaats de booze afgod weder gediend, waaraan de mensch zoo gaarne rookt. — Wie heeft zich hier in het geheel niet te beschuldigen? Wie verwijt zich immers geen al te spoedige, al te groote verslaauwing in dankbaarheid. O Zeker, hy het meest, die het meest vatbaar is om dankbaarheid te kweken, en in staat de hoogste gedachte van de verbeurde genade Gods in zijn hart te koesteren. Ach, God vergeve het ons, mijne lezers! en verversche ons de dankbaarheid, al moest het daartoe, door nieuwe beproevingen, tot nieuwe reddingen henengaan!

6.) «Wat zal ik spreken?» zegt de herstelde nuz-
 KIA: «Gelijk hy het my heeft toegezegd, alzoo
 heeft hy het gedaan», en hy voegt er by: «ik
 zal nu al zoetkens voorttreden, al mijne jaren van
 wege de bitterheid mijner ziele.» — «In ootmoed
 «wil van nu voortaan de koning wandelen; want
 «zijne ziele heeft voor de poorten des doodenrijks en
 «voor den lichten troon des Gods, die zich zijner
 «erbarmd heeft, den blijvenden toon der treurig-
 «heid naar God gevonden» (UMBREIT). Nederigheid
 voor God en menschen, een bedachtzame, ernstige,
 stille, stemmige wandel, ziedaar de vreedzame vrucht
 der gerechtigheid, welke deze kastijding des Heeren
 door degenen die haar verstaan hebben en er in geoe-
 fend zijn, geëigend is af te werpen. De uit eene zwa-
 re krankte herstelde wandelt niet met vluggen tred
 en stoute stappen als vroeger, maar gaat zoetjens en
 zachtjens, en veracht niet hier en daar iets aan te grij-
 pen tot een steun, dien hy noodig heeft, ja behoeft som-
 wijlen wel een staf in zijne hand. Zoo zal er ook een
 zeker langzaamgaan van den geest zijn, waarbij men zich
 de ondersteuning Gods laat welgevallen, neen gretig
 naar den staf grijpt, dien hy alleen vermag aan te reiken,
 als de inbeelding van eigen kracht, als het hoogmoe-
 dig ik, ineengezonken is, onder de aantastende hand
 Gods, of althands op het ziekbed van Godswege eene
 ernstige herlezing heeft plaats gehad van eene les van
 afhankelijkheid en kleingevoelendheid, welke men mis-
 schien reeds meende geleerd te hebben en te verstaan.
 De uit een zware ziekte herstelde kranke doet wel en
 godgevallig, indien hy voortaan een bedachtzamer, so-

berer, matiger leefregel volgt dan vroeger, en op de wenken die hy omtrent zijn gestel ontfangen, de verzwakkingen die hy daarin ondergaan heeft lettende, zich van alles onthoudt, waarin hy vroeger niets schadelijks zag, vreezende door het gebruik God te verzoeken. Zoo zal er ook in zijn bedachtzamen geest en diens uitlatingen en werkzaamheden, een zekere wijsheid tot matigheid bespeurd worden, die duidelijk zien doet, dat hy kleiner geworden is voor God; een zeker afzien van de hooge dingen en zich voegen by de nederige; en een zeer verminderd gevoel van eigene onontbeerlijkheid, noodzakelijkheid, nuttigheid in het land der levenden, indien hy waarlijk van zijne krankheid iets geleerd heeft. Ach! mijne Vrienden! indien wy van de beproevingen Gods geen ootmoed leeren, indien wy niet dagelijks kleiner worden onder zijne uitreddingen, zoo leeren wy niets. Eene ondervinding die niet nederiger maakt voor God en menschen is geene ondervinding die iets waard is; want wat wijsheid gy ook opdoet, indien gy niet wordt als een kindeken, gy zult het koningrijk Gods geenszins ingaan.

7.) Maar indien wy mochten ondervinden, indien wy in ons hart gevoelen dat ons ziekbed, waarop wy, volwassenen, zoo kinderlijk hulpbehoevend lagen uitgestrekt, en misschien wel eens zoo kinderachtig klaagden, zoowel als kinderlijk baden in andere oogenblikken; indien wy, zeg ik, mochten ondervinden, indien wy in ons hart gevoelen, dat ons ziekbed ons nuttig geweest is tot het verkrijgen, tot het oefenen, tot het vermeerderen van dien kinderlijken ootmoed, waarvan wy door Gods genade, de Godewelbehagelijkheid en de zalig-

heid voor ons zelf hebben leeren inzien, hoe moet het ons versterken in de overtuiging, dat dergelijke beproevingen zegeningen zijn, dat zy, hoe pijnlijk voor het lichaam, heilzaam zijn voor de ziel, haar artseny, haar levensbalsem. Dat uitwensel zien wy in eene treffende mate by ΗΙΖΚΙΑ: «Heere! dus roept hy uit, by deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijnen geest; want gy hebt my gezond gemaakt en my genezen. Ziet, tot mijn heil, is my de bitterheid bitter geweest.» En zoo wy in deze overtuiging ons door versche ondervinding even als hy versterkt gevoelen, laat ons met deze overtuiging werkzaam zijn te midden van alle de perijkelen waaraan wy, ofschoon uit het jongste gevaar behouden, dagelijks en alle uur blijven blootgesteld. Laten wy haar toepassen niet alleen op ziekten en beproevingen in het vleesch, maar op alle soort van beproevingen, op alle de bitterheden des levens. Ook de godvruchtigste zoekt zoo menigmaal de voeding en aanwakking van zijn geestelijk leven in eigene wegen, meent zoo menigmaal zijn geloof, zijne liefde, zijne hope zouden krachtiger, tederer, helderer in hem zijn, indien hem deze weg geopend stond, die middelen ter hand waren, indien hy leven mocht onder deze broeders, of in die afzondering; indien hy op den duur minder te kampen had met deze zorgen, die moeielijkheden, die beslommeringen; indien dit of dat gewicht maar eens van zijne schouder werd afgetild; die doorn in het vleesch, werd uitgetrokken; dien engel des satans de vuist verlamd; maar neen! het is niet alzoo — de weg dézer beproevingen is beter voor hem dan eenige

andere; en indien hy ze neemt waarvoor zy gezonden zijn, hy zal in deze allen ondervinden, dat men by deze dingen leeft; dat in deze allen het leven des geestes is; dat God door deze allen de ziel gezond maakt en meer en meer geneest; dat ook alle deze bitterheden bitter zijn tot vrede. Zoo wapene zich dan een iegelijk met de gezegende ondervindingen van het verledene, tegen de beproevingen van het toekomende. De vader der geneeskunde, de Griek ΠΙΠΡΟΚΡΑΤΕΣ, heeft dit schoone woord gesproken: De aart der ziekte is genezende. En de Heilige Geest roept uit, dat de aart der verdrukking is: lijdzaamheid te werken. Daarom roemt de Christen in de verdrukking.

8.) Ach, Geliefden! Indien er geen zonden waren, er zouden geene verdrukkingen, er zouden geen ziekten op aarde zijn. Wat is ziekte dan een wegbereyding tot een zekeren dood, en is niet de dood de bezolding der zonde? Indien ook de godvruchtige, tot God bekeerde mensch niet nog altijd zonde bleef hebben, een zondaar ware, het zou hem niet noodig zijn door zoo vele verdrukkingen tot de zaligheid in te gaan. Nu beschouwt hy elke bezoeking, elke krankheid als niet erger, neen als duizendmaal genadiger, dan hy verdient; nu beschouwt hy elke uitredding, elke genezing, elke verzachting van zijn leed, als een blijk van diezelfde genade, waardoor God hem zijne zonden vergeven en niet toerekenen wil; hy is wel verre van te wanen dat hem naar verdienste geschiedt, indien God hem zegent. Zonde en genade, ziedaar wat hem elke ziekte en hare genezing krachtig voor den geest stelt; zonde en genade, ziedaar wat zy hem afbeeldt op de

aandoenlijkste, de uitdrukkelijkste wijze. De man die in zijne oprechtheid en tot lof van Gods genade zeggen kon, dat hy voor Gods aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld had, en wat goed is in zijne oogen gedaan had, ja, in zijne doodsangst gantsch zeer weenende, den Heere smeekt dat te gedenken, schrijft, als God hem verhoord heeft en opgericht, deze verhooring aan niets anders toe, dan aan de sparende genade Gods, die hem niet gedaan heeft naar zijne zonden, niet vergolden naar zijne ongerechtigheden, maar zijne overtredingen van hem heeft weggedaan, zoo verre het oosten verwijderd is van het westen. «Gy hebt mijne ziele liefelijk omhelsd, dat zy in de groeve der verteering niet kwame, want gy hebt alle mijne zonden achter uwen rugge geworpen.» Hadt gy op deze gezien, dus zegt zijn hart, zekerlijk ik was van mijne krankte niet hersteld; mij was erger overkomen dan dit. En indien חִזְקִיָּא, indien elk godvruchtige, indien elk teder Christen, uit het ziekbed verzezen, zijne herstelling niet anders beschouwen kan, dan als een verbeurd bewijs van Gods groote genade, wat moet de goddelooze, de lichtzinnige, de onbekeerde mensch, die voor wareld en ijdelheid leeft, er niet in zien. O, hy zie er in een hartbrekende daad der uiterste lankmoedigheid van dien God, die geen lust heeft in den dood des zondaars, maar daarin, dat hy leve en zich bekeere; eene sparing zoo genadig, dat hy, na deze, geene andere verwachten durft of kan, of kan willen verwachten; o, hy hoore er in, de zieldoordringende, merg en gebeente door hare tederheid en liefde schokkende stem van dien Zaligma-

ker, by wien behoudenis is van het ergste en die tot zijn hart zegt: Zie, gy zijt gezond geworden, zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede! O Hy bedenke: Indien ook de rechtvaardige naauwelijks, niet dan in een weg van vele verdrukkingen, beproevingen, bitterheden zalig wordt, waar zal ik goddelooze, waar zal ik zondaar verschijnen, die op de sparingen, uitreddingen, lankmoedigheden Gods geen acht geef?

9.) Wat den rechtvaardige zijne herstelling het dierbaarst maakt, waarom hy den meesten prijs stelt op het teruggevene, op het gerekte leven, het is dit dat hy er God voor mag verheerlijken, dat het hem gelegenheid geeft anderen tot die verheerlijking op te wekken. «Het graf zal u niet loven, roept *μικτα* op zijn standpunt der doodsbeschouwing uit, de dood zal u niet prijzen, die in den kuil nederdalen, zullen op uwe trouw niet hopen. De levende, de levende, die zal u loven, gelijk ik heden doe; de vader zal den kinderen uwe getrouwheid bekend maken. De Heer was daar om my te verlossen; daarom zullen wy op ons snarenspeel spelen alle de dagen onzes levens, in het huis des Heeren.» Dat is wel dezelfde toon, als die dier heerlijke Psalmen, waarin elk begenadigde door alle eeuwen heen het gevoel zijns harten terugvindt: Wat zal ik den Heere vergelden voor alle zijne weldaden aan my? Ik zal den beker der verlossing opnemen, en den naam des Heeren aanroepen. Mijne geloften zal ik den Heere betalen, nu in de tegenwoordigheid van al

zijn volk. In de voorhoven van het huis des Heeren, in het midden van u, o Jeruzalem (Ps. 116)! Komt, hoort toe, o gy allen die God vreest, en ik zal u vertellen, wat hy aan mijne ziele gedaan heeft (Ps. 66). — O, Gy Christen, die my leest! wien God uit krankheden hersteld heeft, dat moet de blijdschap uwes harten zijn, dat uwe lippen mogen overvloeien van lof en dank. Dat dan uw huis er van wedergalme; dat de gemeente des Heeren uw dankbaren opgang zie; dat gy uwe kinderen er God voor leert loven, en hunne jonge harten, verblijd van u hersteld te zien, uwe blijdschap in God ziende, leert verstaan wat het zegt blijde in God te zijn. Uw nieuw leven moet een nieuw leven in uw huis brengen; niet slechts luider dankbetuigingen, maar gelooviger gebeden moeten uwe huisgenooten uit uw mond hooren; niet slechts een dankbaren psalm voor deze weldaad, maar een luider lof voor alle weldaden Gods moeten zy by u waarnemen; meer ijver voor zijn dienst, meer zucht om de weldadigheid die u geschied is, in weldadigheden omtrent de naasten, en vooral dezulken die krank of door krankte en dood bedroefd zijn, te vergelden; en niet alleen uw huis, maar de geheele gemeente, maar allen die u zien en hooren, moeten het getuigenis geven: «hy heeft zegen ontfangen van God, toen hy hem krank gemaakt heeft en hem genezen heeft. Komt, laat ons met hem den Heere loven.»